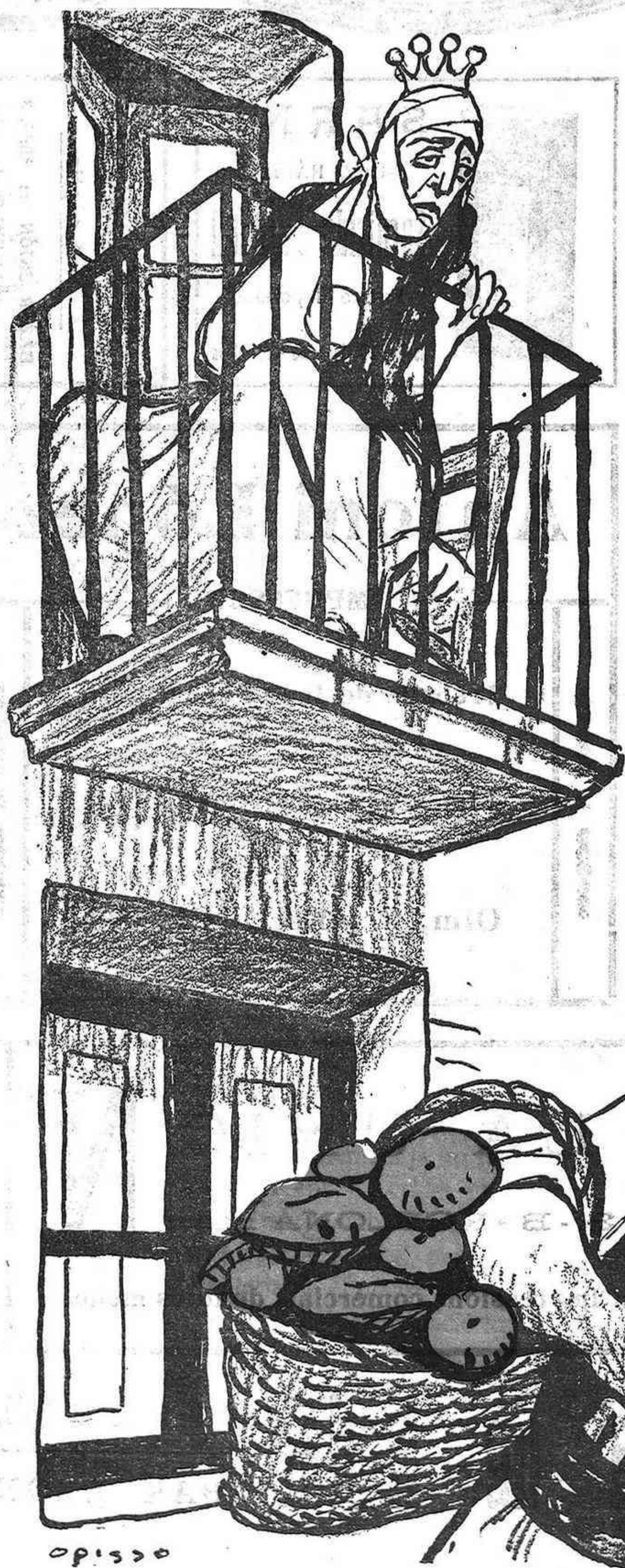

L'Esquella de la Torratxa

Any XLII : Número 2172

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 22 d'Octubre de 1920

opisso

PASSANT PER CÁ LA BARCELONA

—Vol bolets, mestressa?..
—Encara més!!..

El mejor disolvente de los uratos
 Abseps de las vías urinarias
 Oólcas nefríticas
 Reuma articular
 Nefritis
 Tifus
 Gota

UROMETINA
 LAMBIOTTE HE RMANOS
 Urotropina - Hexametileno tetramina - Formin.

PÍDASE
 folleto expli-
 cativo. Muestras
 a los señores médicos
 Agte gen.: S. NAVARRO
 Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE

MARLID MIRET - Farmacéutico
 Diputación, 205-BARCELONA

DE VENTA
 EN TODAS PARTES

GRANS MAGATZEMS
DAMIANS

EXPOSICIÓ i VENDA de diferents articles al
 preu únic de **3⁹⁵** pessetes

IMPORTANT PARTIDA DE CALÇAT D'OCCASSIO
 al limitat preu de 22'75 ptes. per a cavaller
 i 24'50 ptes. per a senyora

MOBLES DE TOTES CLASSES

Sastreria a mida - CORTE, DISTINGIT
 i PREUS BARATISSIMS

NOVETATS PER A LA PRESENT TEMPORADA
 en barrets, vestits, boás - pluma, «jerseys»,
 pells, impermeables, camiseria, gèneres de
 punt, etc., etc.

Guants, perfumeria, juguets, ferreteria, ba-
 teria de cuina, maquinària, etc.

SARNA
 CURA RÁPIDA
Sarnicida Paradel!

Frasco 4 pesetas

Asalto, 28, farmacia - Barcelona

BLOKS NOTES
 a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN :: Unió, 3
 BARCELONA

Antoni López

IMPRESSOR

Treballs de luxe i econòmics,
 comercials, edicions,
 e impressions de totes menes

Olm, 8. - BARCELONA

B A Z A R D E L A U N I Ó **N**

==== Carrer de la Unió, 3. - BARCELONA ====

Utils per a escriptori :: Tintes superiors :: Impressions comercials de totes menes

Talonaris de la Loteria de Nadal Carrer de la Unió, 3
 BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

LA VIDA...

RECORDO que un dia En Pere Corominas, que parlant té la mar d'enginy, va dir de l'administrador del seu diari, home d'una escrupulosa comptabilitat: Per a aquest home un «duro» no és un «duro» sinó un «asiento».

Així avui, un peix, un troç de carbó, un ou, no són un peix, ni un troç de carbó, ni un ou, sinó un problema. Abans un poble era una indústria, una guerra, una exposició, una mena d'homes o una mena de dones. Doncs ara, és un producte. I l'Anglaterra és avui el carbó i la vaga del carbó, els Estats Units són com mai el cotó, França el ferro i les potases i Alemanya com que no té res, no es res. Per això avui, l'Anglaterra no és un imperi, sinó un troç de carbó i aquest troç de carbó és un problema.

El món se'ns apareix com un magatzem. Ja no hi han qüestions públiques, ni religioses, ni artístiques, sinó primeres i segones matèries, preus i salaris. Ens hem passat anys i anys negant el materialisme històric i creient que la vida no estava feta més que per sentiments i per doctrines i ens trobem que no hi ha més que matèria cara, que al món no té valor més que lo necessari i que un ou ficat en una cambra frigorífica, pot ésser per a nosaltres, barcelonins, l'ou d'En Colón.

Perquè avui Barcelona és una enorme botiga d'ous. D'eleccions no'n parlem, pels atentats ja no tenim sensibilitat, la presa de Xexauen ens ha cridat l'atenció perquè és la sola ciutat que s'escriu amb X, com En Xenius és l'únic home que també s'escriu amb X, però els ous són la nostra conversa material i el nostre diàleg nocturn, l'informació de la premsa, la preocupació municipal, i fins un moment del catalanisme. Prenent un ou de cambra frigorífica comprat a dos rals, hem dit als regionalistes:—No volíeu el govern de la ciutat? No asseguraveu que amb el vostre manament rebríem una administració meravellosa, perquè Catalunya tindria la clarividència del que torna a fer-se la llei després de segles de subordina-

ció? Doncs aquí està l'ou que us desmenteix, l'ou de la vostra incompetència, l'ou que us diu que devegades la llei no la fa un poble, sinó uns quants acaparadors. Perquè ara, vosaltres regionalistes, maneueu damunt la ciutat, però no damunt d'aquest ou. Es per això que aquest ou no és un ou, sinó un argument.

La vida barcelonina, com tota la vida, ha descendit i tots hem de viure-la a tall de minyones i senyores que repassen la nota de la compra. Periodistes, hem d'escriure sobre els queviures i les taxes; advocats, hem de defençar o combatre gremis; pintors, hem de pintar els bodegons que ens mengem després; patrons, restar salaris dels guanyats; obrers, seguir restant dels salaris els preus; polítics, meditar, no sobre les qüestions parlamentàries, sinó damunt d'un sac de blat o d'un cistell de carn. Unicament una parella humana, la més diversa, segueix complint la seva missió sense preocupacions materialistes, el capellà i la *cocotte*, sens dubte perquè no els hi manquen les primeres matèries. El cel i l'amor, el confessorari i el lilit, són les úniques coses que no l'han encarit, i les úniques també, on no s'hi parla de mongetes, de blat, o de teixits.

Ha triomfat *La Puntual* i el senyor Esteve, convertit tot en tema de *Debe i Haber*, en mercaderia i en preu. Barcelona queda més Barcelona i Catalunya més Catalunya, però més trista. Perquè la nostra vida barcelonina, entremig de mercats i de sindicats, de preus i de jornals, d'acaparadors i detallistes, de venedors i clients, no és una vida, sinó lo del tenedor de llibres d'En Pere Corominas, un «asiento».

PARADOX

L'austeritat regionalista

La Comissió Municipal de Proveïments, creada a só de bombo i platerets, està rebent aquests dies un cop mortal. El pecat més gros d'aquesta Comissió estava en la seva inactivitat; en l'indiferència mostrada davant l'encariment de determinats queviures, subjectes, per la seva naturalesa, a la fiscalització del Municipi.

L'actuació de la Comissió de Proveïments ha sigut per a la ciutat un verdader infortuni. Els articles sotmesos a l'acció regidoresca han assolit preus fabulosos. La oficina de Subsistències de l'Ajuntament, ha sigut a Ca'n Garlanda. El senyor Coll i Rodés, president de la Comis-

sió, ha fet, des de que prengué possessió del càrrec, els papers d'estraça a dotzenes.

No han sigut prou a dissimular el fracàs de la Comissió de Proveïments, els solts oficinosos publicats per *La Veu de Catalunya*. Davant l'incapacitat dels seus amics per a dictar i fer complir algunes mides elementals, no ha trobat l'orgue regionalista altra sortida que la de carregar el mort al govern, dient que: *els problemes, sense facultats no es resolen; que deixin governar als regidors i governaran com cal; que ni la Comissió de Proveïments, ni l'Ajuntament poden resoldre el problema de les Substències, etc., etc.*

Musica, tot plegat. No parlava *La Veu* amb aquest tò, ara fa justament un any, al tractar-se de captar els sufragis de la ciutat. No hi ha que dir, "com seria tonto esperar de l'Ajuntament la solució del greu problema econòmic, arreu del món plantejat. Com ho seria més, creure que de lo que facin l'Alcaldia i els regidors, depèn la normalització de la vida, pertorbada d'uns anys ençà per lo que tots sabem. Emperò, si això és de tot punt impossible, bé podria desplegar-se una major energia en reprimir els abusos de alguns venedors d'articles de primera necessitat. Una major cura en fer complir els preceptes de les ordenances.

Ultra deixar campejar a tothom per on ha volgut, ha resultat a darrera hora que alguns dels prohoms regionalistes, investits amb representacions de caràcter eminentment popular, estan al servei d'acaparadors de les substàncies alimentícies. Tal, per exemple, el senyor Bofill i Matas, denunciat aquests dies com a advocat dels negociants d'ous.

Ja veuran com lluny de conminar a la majoria Consistorial a que millori, o abarateixi la condició d'alguns queviures, califica *La Veu de Catalunya* d'enemic de la terra al qui s'arrisqui a protestar de que es monopolitzin els ous, a l'hora en que's vénen aquests a un ull de la cara.

JUST

A cau d'orella

Les frases tornen

Tots els barcelonins han fet una nova base: Volem que els ous s'abaixin. Lo més car que avui se ven i se compra a Barcelona són els ous, i un ou pot constituir amb més raó que abans, el terme de comparació del cost de les coses.

Però els regionalistes s'han resistit a produir una baixa dels ous, llençant al mercat els milions

emmagatzemats en les cambres frigorífiques. Es clar que no tindran altre remei, mes per ara van allargant la decisió.

Els bons catalanistes han vist aquest episodi de la política d'abastiments de la «Lliga», amb un pregon disgust. Les existències de les cambres frigorífiques han de mostrar-se a plena llum, han d'ésser llençades al mercat. Un vell catalanista, a l'acabar de llegir un article de *La Veu* on s'atacava als que demanen siguin trets els ous de les cambres frigorífiques, va dir:

—Aquests que protesten tenen raó. El catalanisme mai ha volgut els ous a l'ombra.

El primer xeflis

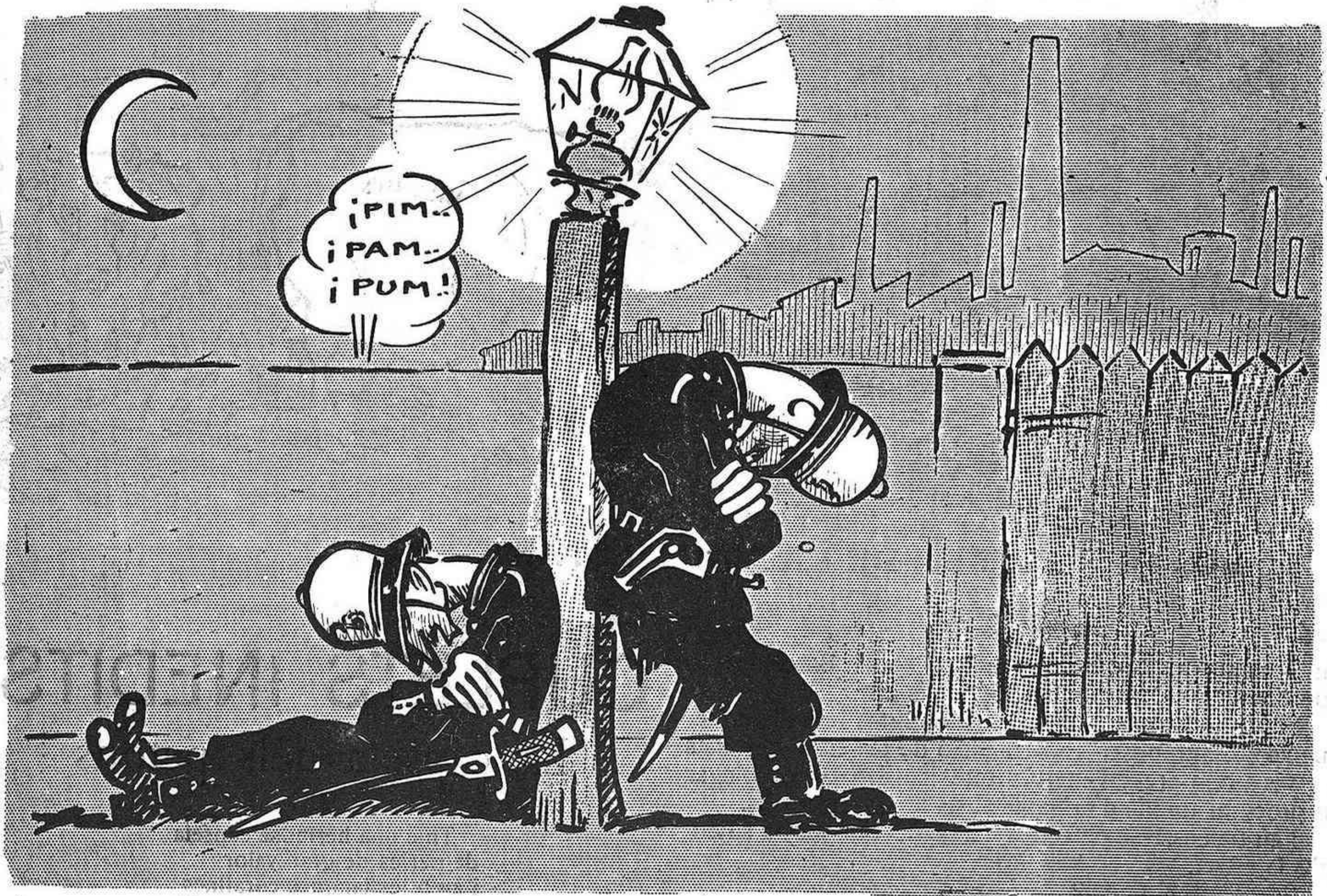
Les eleccions properes seran per tot arreu una lluita de xecs. I de xeflis. Aquella frase famosa dels electors regionalistes de Puigcerdà; «un home, un porc», serà ampliada, fins a la disbauxa. Un home serà sempre un porc, naturalment, però ademés, un xec, i ademés un banquet, i dos banquets, i tres banquets...

El senyor baró de Güell ha estat el primer en iniciar

LO QUE S'IMPOSA

El suicidi.

L'ETERNA «COLETILLA»

«Después del suceso, la policía dió una batida por los alrededores, sin resultado.»

aqueixa política electoral, oferint als seus electors el primer xeflis de la campanya, a Caldetas. En Milá i Camps, donarà immediatament el segón. El baró de Güell, oferirà seguidament el tercer... I manquen dos mesos per a les eleccions.

Però al baró de Güell li tocava ésser el primer anfitrió. De tots els candidats de la «Lliga», és el primer candidat, el primer contribuient, el primer baró, el primer xec, i era just que fos el primer arrossaire.

Postergació de Catalunya

En pelegrinació solemne i nombrosa, els catalans han anat a Límpias, un poblet castellà on floreix el miracle. Un crist d'aquells de l'Unamuno, un crist que és terra, diríeu que mou els ulls, i tota Espanya acudeix a la capella miraculosa.

El romiatge estava compost per bons catòlics, que eren a la vegada, bons catalanistes. Adoraven al Crist, i fora d'uns quants incrèduls, que anaven com a turistes, tots vegeren el moviment dels ulls. El miracle era evident. El cel havia otorgat a un poble de Castella, la manifestació del seu gran poder.

De Límpias, les bones beates catalanistes tornaren plenes de fe en el miracle, però també amb una recança patriòtica:—Perquè el Senyor no haurà concedit aquest diví favor a un crist de Catalunya, al Crist de Belaguer?

Un canonge barceloní, que és el Bastida de l'església, respongué:

—Veureu com no trigarà a florir el miracle a Catalunya. Sols ens falta el miracle i Déu ens el donarà, Déu ens el donarà i més gran que el de Castella.

Poti-poti

Deia el trasbals inmens perquè passa el món. L'angoixa en que a Espanya, a Catalunya i a Barcelona, es viu.

No és això?

Doncs ara—i per a demostrar la relativitat de les coses—surt un periodista i escriu, que:

Pocos momentos tan propicios como los actuales para que en España se desencadenase una revolución.

Paro de llegir i exclamo.

—Golafre! Què més vols?

Segueixo, altre cop.

Diu:

No la habrá.

Deixo el diari, tot pensant:

—Ve't aquí un que té la sort de poguer seguir vivint als llims.

Jo envejo aquest periodista, prototípu de l'home descansat, que no s'entera, ni sap l'ambient que l'enronda.

Envejo al que assegura que *no habrá revolución.*

Planyo, en canvi, a un seu company, que diu haver estat present a totes les conferències internacionals celebrades d'uns anys ençà a Europa, per a la resolució del problema de la Pau universal.

El seu cap, ha de semblar, per força una troca.

Com ho semblaria el del fiscal de l'Audiència, al qui s'ha confiat la tasca de llegir diàriament la premsa.

La sort, pel senyor Albiol—el funcionari judicial de

ELS QUE MAMEN DE LA VACA I ESTANT,

qui parlem, es diu Albiol—és que som a Barcelona, lo que vol dir que, llegit un diari, llegits tots.

Els periodistes, ja que de periodistes i de diaris segueixo parlant, posen en l'obtenció de terrenys destinats a cases a bon preu, l'energia que haurien de desplegar en procurar un xic d'originalitat en les informacions.

I en defensar-se de certes tares de que massa sovint se'ls fa retret.

Però, què hi farem?

Unes llenques de terra provinents d'un solar han determinat el que la Cooperativa de periodistes per a la construcció de Cases Barates, es constituís en sessió permanent.

Quina lliçó per En Xenius, que des de la tribuna de l'«Ateneu Enciclopèdic Popular», ha refermat el seu credo comunista!

Si a molts dels que tenen automòbil els pregunten qui era En Boticelli, no sabran que respondre—ha dit En Xenius en aquesta seva ratificació de l'ideal bolxevista.

No sabran qui era el deixeble de Fra Filippo Lippi, ni potser de l'existència d'En Xenius.

Çò que no és obstacle per a que tinguin auto.

I prou de la premsa, perquè res tan temptador i tant llaminer com això dels diaris.

L'espigoleig periodístic pot comparar-se al conte de les cireres.

Un cop posats a la feina, no sabem mai on arribarem.

A. N. D. de la Cisa—on ens recomana *El Correo Catalán*, que anem.

N. D. de la Cisa...

N. D. de la Cisa?...

Hi ha algú de vostès que sàpiga què vol dir?

Com no sigui cosa de les criades...

X. X. X.

Inconveniènts del viatjar sol.

En Paludàries explica a un amic els incidents del seu darrer viatge en ferrocarril.

—Figura't—diu,—que he fet el trajecte prop d'una finestra, rebent constantment el vent de cara.

—Haver canviat de lloc.

—Amb qui, si no hi havia ningú més al vagó?

CUPLETÈS INEDITÈS

La capseta dels petons

I

Tinc una hermosa capseta
de perles de gran valor
i amb les tanques coralines
com no n'hi ha altre de millor.

Per ella moltes vegades
apurant tots els estils,
vells i joves anhelosos,
me'n han ofert cents i mils.

Jo'ls faig sempre per resposta
a aitals raons:

—No és per vostè la capseta,
la capseta dels petons.

II

La capseta puc obrir-la
i tancar-la quan me plau,
puix solsament jo'n dispo,so,
jo'n dispo,so de la clau.

Res me fa que amb melmelades
paraules y juraments
me voltegin a tot hora
un eixam de pretendents.

Jo'ls faig sempre per resposta
a aitals raons:

—No és per vostè la capseta,
la capseta dels petons.

III

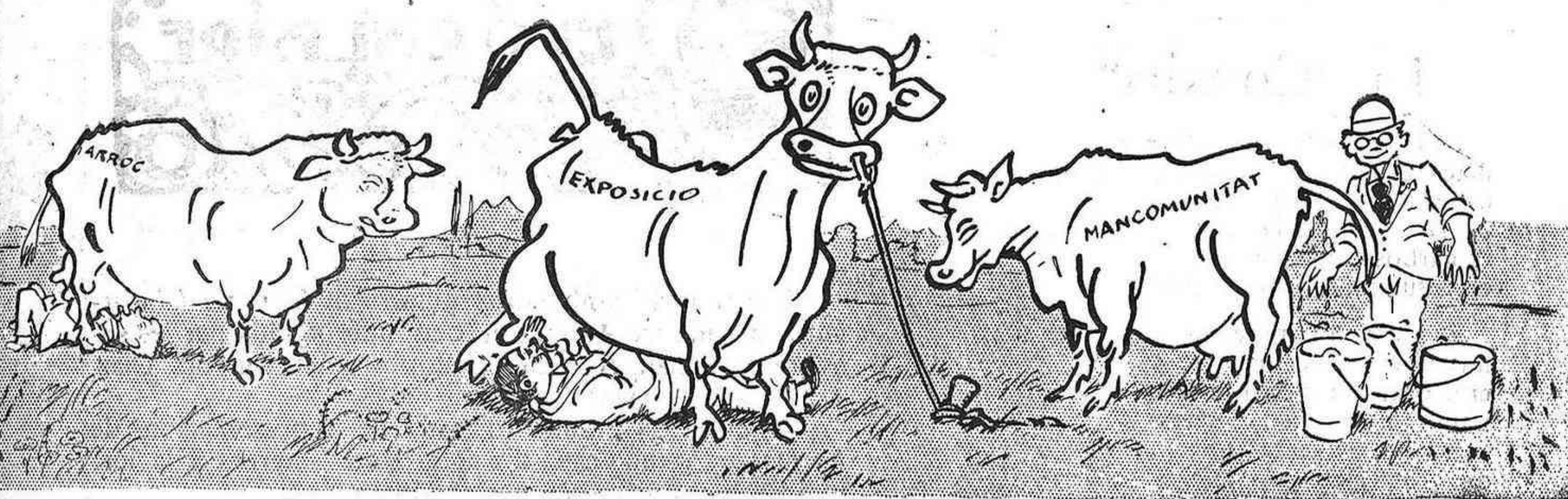
Fins que un jove se'm presenti
senzill i ben català
la capseta de les perles
ben tancada restarà.

Al obrir joia tan rica
d'ella en sortirà per fi
per qui logri enamorar-me,
als peus del capellà el sí.

Aleshores per resposta
a aitals raons

serà seva la capseta,
la capseta dels petons.

LLUIS MILLÀ

—A nosaltres sí que el conflicte de la llet ens té sense cuidado!...

Una angleseta en la vila

EN l'hora capvespral d'un jorn de primavera, travessà el passeig vilatà, una parella original. Ell alt i prim, amb un llarg impermeable i un capell d'amples ales i ella menuda, fina, rossa i habillada, anc que modestament, amb una exquisidesa gentil. Ell, era professor d'idiomes; ella, sa companya.

La simpatia de sos posats influí, en un bell estol d'alumnes, a aprendre idiomes, quines lliçons, prengueren estímulo, amb la freqüent presència de la damisel·la acompanyanta.

Era—a son dir—anglesa i havia corregut molt de món, lo que justificava son coneixement de tres o quatre idiomes. Havia conegut an ell en un deliciós lloc, en la pintoresca Suïssa, on el dolç murmuri d'un torrent proper els parlà al cor. Així ho contava ella, amb una gràcia encisadora i amb tota mena de detalls. Prompte esdevingueren, les hores de lliçó, una agradívola conversa amb l'angleseta.

La nova s'escampà entre els companys i el nombre d'alumnes augmentava. N'hi havia que haurien pogut donar lliçons al mateix professor i d'altres que no sabien que n'havien de fer del Francès i l'Anglès.

L'aconteixement rompé alguns idilis entre els jovincels freturosos d'aventures i les damiselles prosàiques de la vila.

I la vida i les anècdotes de l'angelical angleseta continuaven sens ovirar-se'n la fi, i les mesades anaven passant i el professor, per motius més o menys justificats, augmentava la mesada que els alumnes pagaven sens titubejar.

L'encant de les lliçons, s'estroncà una vetlla d'agost, en que l'angleseta no's presentà en tota l'hora, motivat—digué el professor—per un viatge per compres a ciutat.

L'estada es perllongà uns dies, setmanes, fins que...

En Ricard, un dels alumnes, anà a ciutat, i una nit dedicada a l'esbarjo, visità un popular *music-hall* i tingué falaguera sorpresa, al veure que en una revista l'angelical angleseta hi jugava un paper cantable.

I En Ricard deia:

—Es més gentil, més simpàtic i més deliciós, encar que ses converses en les lliçons d'idiomes, pendre en sa companyia un *coktail* i sentir-li contar l'aventura d'un professor d'idiomes, que la prengué un istiu per col·laboradora en ses lliçons.—LL. R. JANÉ.

BOLETS

El senyor Pons és un savi naturalista especializat en l'estudi dels bolets (fungus, en llatí). I com sia que ara és el temps de criar-se aqueixa mena de plantes, l'altre dia el senyor Pons se'n va anar a la muntanya a recercar diferents mostres per a la seva col·lecció. Amb un cistellet a una mà i una llibreta i un llàpiz a l'altra, el bon senyor anava bosc endins, mirant d'aquí d'allà i furgant dessota de les gatoes.

Bolet estrany que trobava, bolet que cullia, catalogant-lo tot seguit:

—Això és una hifoloma—deia, ajupint-se.—Cap al cistell!...

I apuntava a la llibreta: «Hifoloma-Venenosa.»

A les dues passes tornava a ajupir-se, a cullir i a apuntar a la llibreta:

«Cogomelo o Cama-sec; comestible.»

«Amanita Muscaria» (Mataparents): venenós.»

«Lactario viscoso: venenós.»

«Rúsula emética: venenós.»

«Colibia fusípede: comestible.»

«Hidnus imbricatus: comestible.»

«Volvaria viscosa: venenós.»

«Pleuroto cstra: comestible.»

De sobte, passà pel costat del senyor Pons (home de ciència) un boletaire d'ofici (home de rutina). Instintivament el savi naturalista donà una ullada al cistell del boletaire profà.

—Què feu, bon home?...—exclamà.—Veig que tot ho colliu, lo bo i lo dolent... No us els mengeu pas, aquests bolets, que n'hi han molts de venenosos!...

L'home, amb tota naturalitat:

—No tingui por, senyor. No els cullo pas per a menjar-me'ls; els cullo per a anar-me'ls a vendre.

XARAU

GENT DE CASA

La "Conxita"

La Conxita és una nena maca, esbelta, pell morena, cabell negre, llavi roig; porta el llamp a la mirada és garbosa, ben plantada, en resum: que fa molt goig.

El seu bon pare tenia una gran carniceria crec al carrer d'En Rossieh, i amb tot això de la guerra tant i tant omplí la gerra, que s'ha retirat per ric.

Com que a ciutat no li prova no lluny de la Bonanova s'ha fet un xalet preciós, i allí amb la seva estimada muller, donya Reparada, i sa filla, viu ditxós.

Només a voltes l'irrita la dèria de la Conxita en voler gastà i lluir; però, la veu tan bufona que l'home al instant es dona i la deixa divertir.

Sols per contentar-la an ella al xalet hi té capella i un gran auto s'ha comprat; i ha posat una casaca al porter, d'allò més maca emb un gran galó daurat.

Ben bé s'ho mereix la noia perquè, vaja, és una joia de les que no tenen preu: sap pintar com En Murillo, toca el piano amb molt de brillo i té una formosa veu.

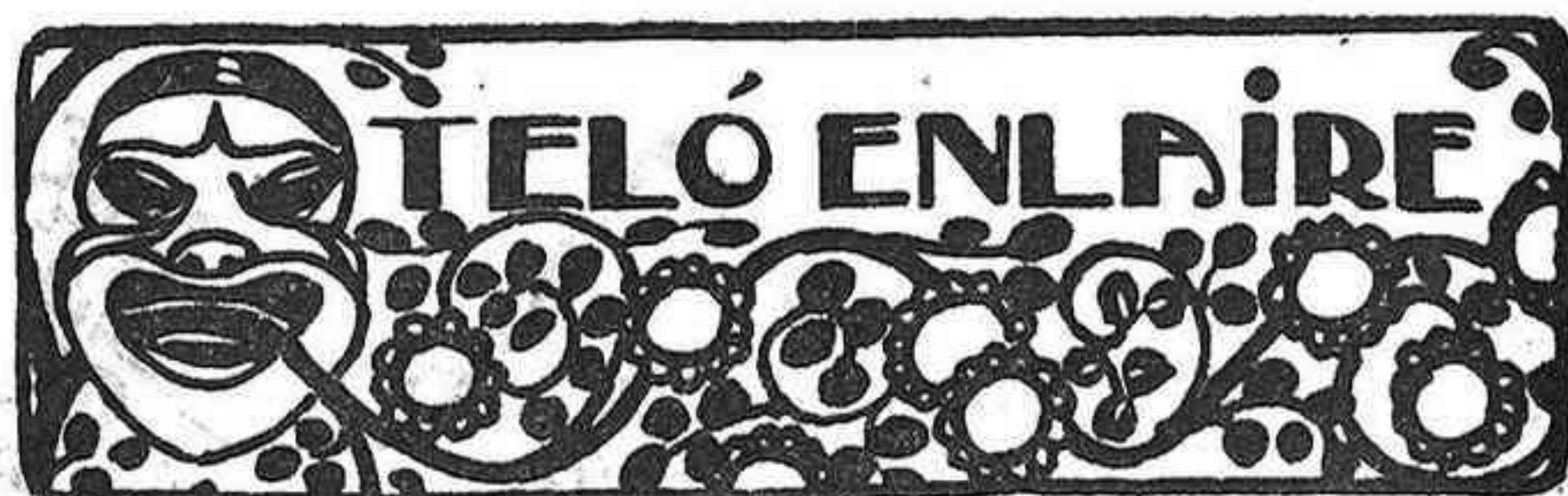
Es amés gran dançarina i jogadora molt fina de *law-tenis* i volant. Res, que la nostra morena es troba de gràcies plena pel darrera i pel davant.

Sa mareta en contemplar-la sent pruija de casar-la i exclama a colps amb despit: —Tan mona, tan instruïda tan rica, tan ben vestida, i no li surt cap partit!

En sentir-la, riu el pare per sota el nas, i la mare diu:—Bé, conta'm el què hi ha. —El què hi ha? que la pubilla aviat no ens serà filla: L'han vinguda a demanà!

—De cert?—Faig cara de broma?
—Quí? — Quí? El baró de la Coma; aquell jove tant bufó... el parent dels Baxaries...
—Ves, no diguis ximpleries! que no ho veus que és mig liró?

A. LLIMONER

TIVOLI

S'ha represat amb extraordinari èxit *La reina del Carnaval* del mestre Auli, molt ben interpretada per les senyorettes Manau, Albiach i Alfonso i els senyors Díaz, Antón, Acuaviva, etc.

Segueix l'esplèndida tongada de representacions de *La Dogaresa*, que cada dia agrada més, mercès a la inspiradíssima musica del mestre Millán.

ROMEA

Dissabte s'estrenà *Mercadet*, comèdia del genial novel·lista Balzac, engiponada amb enteniment per En Pous i Pagès. L'obra, en conjunt va agradar; conté un argument interessant, presentat amb gràcia i valentia; escenes que s'apropen molt a la realitat, i sobre tot caràcters-tipus, com el protagonista, pintats de mà mestra. La perjudica, no obstant, algú fragment llarguíssim que podia haver estat condensat o suprimit. En resum, una comèdia bona que, com document literari, i també per la seva valor artística mereix la pena d'ésser vista.

En Quimet Montero se'n surt admirablement, donant un gran relleu al seu paper difícilíssim, valent-se d'un acurat estudi: és un *Mercadet* ple de gràcia i naturalitat. Els altres... d'aquella manera!

La presentació, regular.

NOVEDADES

Aquesta setmana ha seguit la seva regular campanya la colla Alba-Bonafé, servint als parroquians lo més selecte del repertori. Han agradat, sobre tot, *Los caciques*, *Margarita la Tanagra* i *Amores y amoríos*.

Per a la pròxima setmana s'anuncia el clàssic *Don Juan Tenorio*.

PRINCIPAL PALACE

Continuen els plens, i no és gens d'extranyar.

Ja vàrem dir que tot Barcelona voldrà fer acte de presència en el primer dels nostres music-halls, perquè s'ho val.

La segona versió de *Chófer... al Palace*, fa poc estrenada, té el dò de entusiasmar a les dones per l'infinitat de trajos elegants que s'hi admiren; i quan un espectacle agrada a les famelles..., els mascles no poden fer altra cosa que acompanyar-les; és lo cortès i lo correcte.

GOYA

Doncs... com dèiem, *El viejecito de la Paloma* i *La tragedia de Laviña, o El que no come la «diña»* són un parell de sainets dignes de veure's i aplaudir-se. El primer, que acaba melodramàticament, té un grapat de tipus ben observats i dona lloc a que el gran actor Simó Raso hi faci un paper esplèndid de veritat. El segon, ja tira més cap a l'exageració còmica; és una barreja de sainet de costums i de comèdia grotesca, quasi bufa, amb un seguit de tipus estafalaris i de escenes divertides

EL CONFLICTE DE LES SUBSISTENCIES

Amb el peix car i dolent
el pobre barceloní
comença el seu gran torment.

Encara té buit el pap,
quan li cau al sè al carrer
un gran pot de llet al cap.

Vol refer se el paidó
i compra a preu de gell dindi
la carn flaca de moltó

I al fi de tants enrenous,
es troba fet una truita
entre mig de mil·lions d'ous.

entatxonades amb el sol intent de fer riure. Cal confessar que *La tragedia de Laviña* és obra de una gràcia madrilenya estupenda, sense caure gens sovint en el desacreditat *astracán*.

En Simó Raso dona al protagonista una interpretació senzillament genial; no's pot arribar a presentar amb més art un tipu còmic. En Simó Raso és un artistàs que, mercès al seu constant estudi i a la seva gran vocació, caracteritzant-se com cal i sabent-se el paper, consegueix donar als personatges que interpreta un meravellós alè de vida.

Els demés, senyores i senyors, treballant amb fe i voluntat al costat del gran actor, i ajudant sempre al bon conjunt.

MUSIQUERIES

Com era d'esperar, el primer concert de l'«Orquestra Pau Casals» celebrat al «Palau de la Musica», es vegé molt concorregut; i pot dir-se també que el públic va va sortir-ne excel·lentment impressionat. De la *Suite*, de Bach, fou extraordinàriament aplaudit el segon temps; de la *Vuitena Sinfonia*, de Beethoven, el segon i el quart, de les exquisides pessets infantívols de Ravel, la tercera i la quinta; essent també ovacionat l'efectista poema *Els Ideals*, de Listzt.

Vaja, que fou una vetlla triomfal per a En Pau Casals, la de la presentació de la seva orquestra, cridada a ésser una de les millors d'Europa.

El segon concert, que's compon de obres de Mozart, Beethoven, Magnard, Fauré i Enesco, tindrà lloc demà a la nit.

—En la sala del «Orfeó Gracienc» se celebrà, diumenge a la tarda, el primer concert inaugural de la novella «Associació Intima de Concerts». De l'èxit d'aqueixa simpàtica institució podia donar-ne compte la gran gentada que omplí de gom a gom el local.

Foren executades amb admirable acert totes les composicions del programa, meresquent el bis la sentida *Cassació*, de Mozart, els quatre fragments de Debussy (*Petita suite*) i els dos darrers temps de la preciosa *Sinfonia en sol*, de Haydn.

El mestre Ainaud i els seus deixebles foren justament aplaudits en totes les peces executades.

Després de passar-nos tres setmanes amb el termòmetre sota el braç, ens ha sigut permès per a convalescència, pòguer anar a veure el tan esperat i cobejat partit Barcelona-Espanyol.

Prou es coneix que estavem bons del tot, car no hem pas recaigut; allò no ha sigut mai futbol; tot lo més un tractat de cirurgia i més s'hauria complicat la cosa, si no hagués sigut per En Cruella que amb això del pitu tingué la virtut d'imposar-se d'una manera tan absoluta, que fins En Montesinos obeïa mansament les altes decisions, lo qual significa molt.

Tingué més sort que En Papitu, el president, que si's descuida uns quants antropòfegs de barriada li juguen una mala passada; però si per dissort en els camps no hi

ha civilitat, no hi manquen civils... per a custodiar al bons referees perseguits.

Tornant a lo del camp barcelonista per a entreniment i diversió mútua, se feren varies exhibicions de boxeig no sabem si baix la direcció d'En Larruy; una persistent demostració d'armes més o menys llargues i un concurs hípic. Com se veu, una reproducció ràpida de l'Olimpiada, car tampoc hi mancaren varies proves de velocitat.

Això sí, no's desmaià cap damisel·la i ni una desertà dels seients en el moment de trasbals; cal convenir que les assídues concurrentes al futbol, són de temple molt fort.

Guanyà el Barcelona com era natural i lo únic que s'hi pot reparar és que és una victòria molt fluixa en proporció a la seva grossa superioritat sobre l'adversari. Però és lo que deia un de la casa: Més val menjar poc i pair bé; amb un parell ja n'hi ha prou. Convenim que'l consell és paternal i d'home que s'estima als seus.

Els de més avall s'ho feren amb el Sabadell; els trenta duros de l'entrenador encara no han obert el miracle de la victòria primera que tant s'espera, però tot arriba en aquest món amb paciència. Discrepant del bon amic Poch, creiem que no es precisament l'entrenador qui pugui fer el miracle sinó que aquest ha de venir de l'equip, i això serà ben miraculós amb els actuals elements.

Sabadellencs: Vos hi adormiu enguany? Mal fet.

A l'Hipòdrom primera reunió de «otoño». Belles dones; pocs caballs i menys apostes. Més que unes curses de cavalls, ens fan l'efecte d'una sortida campestre. Vaja, això no fa per nosaltres.

VIBER

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

LA PROVA DE L'AIGUAFORT.—UNA ARTISTA QUE PROMET.—UNA MALA PASSADA

En Rafel Estrany és un trumfo en el seu ram. Cap artista hi ha entre els nostres que tingui la seva grapa per a treballar a l'aiguafort. Tant ne sap, que fins a Madrid li han donat una segona medalla, lo qual no deixa d'ésser estrany, perquè sembla que no hi té pas gaire bó.

Nosaltres ens en alegrem força, i encara ens alegrariem més de que vengués les existències, doncs el xicot dibuixa com un home, treballa a consciència i no dorm totes les hores que té són.

L'aiguafort ens és molt simpàtic perquè així com serveix en joieria per a distingir els metalls bons dels dolents, pot usar-se en art per a distingir als bons artistes dels que no són de llei. Pintor que resisteixi la prova de l'aiguafort ja poden dir que és una joia de preu.

Per cert que En Rafel Estrany té una bona companya al *Saló Parés*, amb la Marieta Fiter, una artista joveneta que promet d'allò més.

Pagarà tot el que promet? No m'atreviria pas a dir-ho; però sí puc assegurar que està adornada d'envejables aptituds i que no li dol pas treballar, com ho demostren els estudis de llum i de reflexes que té a l'exposició, tractats amb valentia.

AL SALÓ DE SANT JOAN

—On va, on va, senyora Paquita?...
—Mirí,... porto les noies a la «Fira de Mostres».

Ademés, a judicar per un auto-retrat que presideix les seves pintures, no és maleta la noia, i això sempre és una ventatja per a les expositores, perquè predispone la crítica a la benevolença; i, si afegim que com artista tampoc és maleta, podem quasi quasi assegurar que anirà lluny, per poques ganes que tingui de fer camí.

Jo, si no fos per la por de malmetre-li aquelles manetes blanques i fines que posseeix (segons l'auto-retrat), li proposaria fer la prova de l'aiguafort, també. No sé perquè em sembla que la resistiria.

Sobre tot, d'aquí un quant temps, que ja sia més feta, com a dona i com a pintora.

*Marieta, Marieta
no deixis pas la paleta.*

*
**

Els senyors de la *Fira de Mostres* han fet una mala passada a la *Fira d'Art Antic* que hi ha al saló *Reina Regent* del Palau Municipal de Belles Arts tapant amb una muralla de paper d'embalar, les seixanta dues parades, dic, pintures que la constitueixen, perquè no distreguin al públic *bien* que anirà a veure els *maniquis* de carn fresca que hi haurà en aquell departament nomenat de la *moda femenina animada*.

No trobo pas bé, el que s'ha fet, tractant-se d'una *Fira de Mostres*, doncs, al fi, no són altra cosa que *mostres* de les més renomades escoles de pintura tots els quadres que han sigut coberts, amb lo qual s'ha donat una grossa *mostra* de mal gust, sense que figurés aquest article de la nostra producció, en el nombre dels que podien ser exposats.

Res, una badada d'En Barceló.

C. ARBÓ

UNA FULLA

Una fulla malalta ha caigut del seu arbre morint-se de fret trallejat pel ventot rampellut qui del nord dú un regust extrafet; és la fulla que eixí del borro aplegada com un acordeó, respirant en l'ambient abrilenc. És la fulla on regnà el fart corcó, i va veure teixir a un moixó, al regalze d'un brot primerenc.

A. COSTA I SENDRA

ESQUELLOTS

Un centenari.

Per a commemorar el [sisè centenari del *senyor* Dante, autor de *La Divina Comedia*, els italians conviden als espanyols a adherir-se a les grans festes projectades.

Santa innocència!

Però que no ho saben que an els nostres intel·lectuals *les ieringa* el Dante?

Que potser ignoren, també, que Espanya encara està amb deute amb Cervantes, a qui s'havia de dedicar un espeterrant centenari, del qual ja ningú es recorda?

Amici italiani, non ragionar di lor; siamo tropo capo di troni.

Quina barra!

Set milions d'ous amagats tenien els acaparadors de Barcelona.

Naturalment, la mala intenció d'aqueixes bones persones era fer-los pujar de preu i arrodonir el seu negociet.

L'Ajuntament, en sessió consistorial, se n'ha ocupat i... saben què va acordar?

Que l'assumpte passés a estudi de la Comissió d'Abastiments.

Més barra, encara!...

Perquè el joc està vist i és ben clar.

La qüestió és donar temps a que els acaparadors facin de les seves.

En Pau Casals ha triomfat com director de orquestra.

Però no ha sigut, per això, el seu triomf unànimement reconegut.

An En Casals li manca un detall essencialíssim per a dirigir una massa de musics: li manca una perruca.

Els cabells llargs són tan indispensables com la batuta, i En Pauet té una bola de billar per closca...

Llegim en *El Diluvio* una notícia d'aquelles que deixen blau, verd, groc, de color de catxumbo:

«Un camión de obreros cerrajeros y fundidores huelguistas ha visitado al gobernador para comunicarle que habían llegado a un acuerdo con los patronos.»

Eh?

No se l'imaginem, un camió pujant les escales del Govern Civil, entrant al despatx del *senyor* Bás, treient-se el barret i parlant-li de la qüestió social?

I quines coses passen a Barcelona!

Nostre excelentíssim batlle major, *senyor* Martínez Domingo ha sigut nomenat *bomber honorari* de la nació francesa.

Feina pels caricaturistes.

Perquè ara serà qüestió de pintar-lo amb una mangala a una mà i una wanguera a l'altra.

I quan a París es calí foc, i toquin els pitos, ja tenim al nostre batlle corrents cap a apagar-lo.

Tan mateix s'assegura que un alt personatge que tots coneixem ha desistit de venir a Barcelona.

Havia promès venir, sí, a darrers d'octubre, però's veu que el prometre no fa pobre.

Ara el van convidar des de aquí a la inauguració de la Fira de Mostres... i tampoc!

Fa bé, què diantrel!...

Per les *mostres* que's venen a Barcelona!

Pistoles, mausers, bombes, ganivets...

Vaia una vista per a un *cegol*!

Amb motiu de un aplec jaumi, els *requetès* de Barcelona anaren, diumenge, a Vilassar de Dalt.

Fins aquí, res de particular.

Però és el cas que al ésser allí els valents súbdits de En Solferino començaren a crits i a sorolls i a visques, fins que els vilassanencs, tips de tanta camorra els hi plantaren cara, que sort tingueren els *requetès* de la prompta intervenció dels civils.

Pobrets!... Ells sabien que Vilassar de Dalt és terra de *bolets* i anaven a cercar-ne.

Si es descuiden se'n emporten el sarró ple.

Les errades d'impremta:

L'altre dia en l'anunci del «Teatre Romea», que publicava *Las Noticias*, s'hi llegia:

«La comèdia de gran honor, *El que costa vestir bé.*»

I hom pensava:

Honor?... Serà honor per a la família!

Quins espants, l'altre dimecres, amb els estruendosos trets de canó que feien a les bateries de mar!

Tots els veïns sortien al balcó.

I s'improvitzaven diàlegs com aquest:

—Què deu passar, *senyora* Mònica?

—Ja la ballem, em sembla.

—Vol dir que no són bombes?

—Cal No petarien tant. Juraria que son barrinades.

I un tercer intervenia:

—Ni bombes ni barrinades. Això són salves.

—Que és que arriba algú, potser?

—No; és que se'n va el governador.

Com anunciarem la setmana passada, el número pròxim de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA serà extraordinari, de doble número de planes i de doble preu.

La major part del text i la totalitat dels dibuixos anirà dedicat a la commemoració dels Difunts.

Un número de 32 planes atapeït de caricatures i de treballs literaris, que s'agotarà a la mitja hora de la seva aparició, com sí ho vegessim:

Fins al divendres que vé!

Entre dos casats de nou:

Ell.— Què seria lo primer que faries, vida meva, si jo em morís?

Ella.— Aniria a casa la modista a fer-me fer un vestit de dol que tinc ullat fa dies.

Un nen, a la seva tieta, solterona:

—No t'han demanat mai relacions?

—Una vegada per telèfon; sols que el pretendent va equivocar el número.

TOS la curen les Pastillas Helenianas. 1'25 pessetes caixa.

PANALLONS els cura Tópico Gil Kens. 1'25 pessetes frasc.

ASMA la curen les Gotas Helenianas 4 pessetes frasc.

L'OBRERISME I LA CLASSE MITJA

— Però perquè no pujaves tu també aquí dalt?
— Oh, no!!... Perquè a mi sempre em toca fer el paper de tonto.

—Nosaltres podem ésser uns mals administradors, però...
—Sí, però estem molt ben assortits d'ous, per ara, gràcies a Déu!...

M. Segura (Rubí): No'ns és possible complaure'l.—
V. A. Ll.: Mercès. Dels almanacs no'n podem insinuar encara res. La poesia enviada anirà a *La Campana*.—
M. Lafuente: s'estima la bona intenció, però no farem res.—T. Roig i Llop: Passa a *La Campana*.—Farré: Es molt desdibuixat aquest dibuix.—Tella: El cuplet resulta molt defectuós.—C. Cunill de Bosch: Veurem, veurem... No li asseguro res.—A. C. i S.: Anirà un dia o altre. Gràcies.—Piu: No va.—M. G. C.: Rebut, i mercès.—Antolí B. Ribot: Ho sento, però la forma és molt poc poli-

da.—Isidre Font: Lo mateix li dic.—Tinet: No ens convé.—A. C.: Manca d'enginy i escassa novetat.—Joan Barcelona: Lo de les últimes remeses no té tanta punta.—G. C.: Rebut, i *merçi*. Andresito: Sí, quelcom.—Rosabel: Es magret, molt magret.—Josep Ferrer i Roig: S'agraeix.—S. Amat: No fa per casa.—Anells: Els dibuixos que envia no ens tenen utilitat.—Allid Sacaud: Tampoc el seu ens convé.—Jaume Munné: Tot, no; alguna cosa, sí.—Joan Plana: *Imposible la «hais» dejado para vos y para mí*.—Piu: Massa floralesc, i poc interessant.—J. Borrell: Rebut, i tantes gràcies.—Ramis Camaló: Mirarem d'aprofitar-lo.—Albert de Vilafranca: Penso que anirà. J. Noguera i B.: No m'hi atreveixo.

Antoni López, editor — Rambla del Mítg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

OBRA SENSACIONAL

GONZALO DE REPARAZ

Aventuras

de un

Geógrafo errante

(SOÑANDO CON ESPAÑA)

Acompañan a la narración:

Un epistolario político español
Cartas del general Polavieja
Documentos secretos relativos
a Marruecos

Un tomo

Ptas. 8'50

EDEN CONCERT

COMTE DEL ASSALT, 12

:: TELÉFON NÚM 3332 A. ::

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE - Tots els dies grans espectacles a les 3 1/4, tarda i a les 9 1/2 nit

Grandiós èxit de la reina dels brillants

PRECIOSILLA

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2
TELEFONO 4115

Don Juan Tenorio | El Nuevo Tenorio

Drama en verso

por

JOSÉ ZORRILLA

Precio:

Ptas. 1'25

Leyenda dramática en prosa y verso

original de

Joaquín M.ª Bartrina y Rosendo Arús

Precio:

Ptas. 2 40

OBRA NOVA

Catalans il·lustres

40 RETRATS I BIOGRAFIES

ESPLÉNDIDA EDICIÓ IMPRESA SOBRE MAGNÍFIC PAPER ESTUCAT
FABRICACIÓ EXPROFESSA PER AQUESTA OBRA PATRIÓTICA

Un volum

Preu: 5 pessetes

DIVENDRES QUE VE, DIA 29

Número extraordinari

DE

L'Esquella de la Torratxa

Dedicat a la FESTA DELS MORTS

32 planes

30 cèntims

MUY PRONTO APARECERÁ

EL AÑO EN LA MANO

ALMANAQUE enciclopedia de la vida práctica para 1921

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

LA MODISTETA VÉ DE PARÍS

— Amb els frets venen les modes noves.
Quina elegància hi haurà en vestir!...
Dins de les capces porto les robes...
Hi ha algú que'm vulgui per figurí?